

ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΑΣ

Πιζάρη 24 Αθήνα 116 35

Τηλ. 72 48 656

Αθήνα, 16 Ιουνίου 1993

ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

συνέντευξης τύπου των κ.κ.: Νικηφόρου Διαμαντούρου, καθηγητή
Ανδρέα Λοβέρδου, καθηγητή
Κώστα Σημίτη, βουλευτή
σχετικά με την χρηματοδότηση των κομμάτων.

Τα κύρια σημεία των μέτρων που πρέπει να υιοθετηθούν είναι:

* Καταγραφή των στοιχείων αυτού που δωρίζει σε ένα κόμμα ποσό το οποίο υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο όριο σε μία περίοδο ενός έτους. Το όριο αυτό πρέπει να είναι σαφώς μεγαλύτερο από το σύνολο της ετήσιας συνδρομής ενός κομματικού μέλους. Η καταγραφή αφορά τόσο τακτικές εισφορές όσο και έκτακτες εισορές κατά τους προεκλογικούς ή έκτακτους εράνους.

Η υποχρέωση καταγραφής υφίσταται και σε περίπτωση αγοράς κουπονιών εφ' όσον το ποσό υπερβαίνει το όριο. Η υποχρέωση αυτής της καταγραφής καταλαμβάνει όλα τα κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή και δεν εξαρτάται από την ήδη χορηγούμενη κρατική χρηματοδότηση.

Επειδή η υποχρέωση καταγραφής των ιδιωτών δωρητών έχει ήδη κατοχυρωθεί νομικά δίχως, όμως, να αποδώσει ουσιαστικά αποτελέσματα αναγκαία είναι μια νομοθετική παρέμβαση που αφενός θα ρυθμίζει το θέμα στις λεπτομέρειές του και αφετέρου θα δεσπίζει αποτελεσματικές μορφές ελέγχου της χρηματοδότησης αυτής της μορφής.

* Εκπτώση από τα φορολογητέα εισόδημα των δωρητών του ποσού -ή μέρους του ποσού- που χορηγείται στα πολιτικά κόμματα. Η έκπτωση, βέβαια, αυτή σημαίνει παραίτηση του κράτους από κάποια έσοδά του, δηλαδή έμμεσο επιμερισμό της ενίσχυσης σε όλους τους φορολογούμενους. Η έκπτωση όμως από το φορολογητέο εισόδημα συνιστά κίνητρο για την καταγραφή του δωρητή, άρα μέσο διαφάνειας.

* Καθορισμός ενός ανώτατου ορίου προεκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο, με μέτρο την έκταση και το είδος της εκλογικής περιφέρειας. Υπέρβαση του μέτρου υπό ορισμένες προϋποθέσεις είναι δυνατόν να οδηγεί σε έκπτωση από το αξίωμα.

* Όλα τα προηγούμενα και οποιοδήποτε άλλο χρήσιμο μέτρο αναδείξει ο σχετικός διάλογος θα είναι εντελώς αναποτελεσματικά αν δεν εισαχθούν κατάλληλες μορφές ελέγχου. Ήδη η εμπειρία από τον έλεγχο που πραγματοποιεί η Βουλή (Πρόεδρος της Βουλής - διακομματική επιτροπή) έχει αποδειχτεί αναποτελεσματικός. Μέτρα υπέρ ενός αποτελεσματικού ελέγχου θα μπορούσαν να είναι:

- α. Τα κόμματα τηρούν βιβλία και στοιχεία για όλες τις εισπράξεις και τις πληρωμές τους, καθώς και για τα περιουσιακά τους στοιχεία.
- β. Ο έλεγχος δεν πρέπει να εξαντλείται στην τήρηση των νόμιμων προδεσμιών για τη δημοσίευση των ισολογισμών στον Τύπο, για την κατάθεσή τους στη Βουλή, ούτε βέβαια, και στην απλή αντιστοιχία των αναγραφόμενων στον ισολογισμό εσόδων-εξόδων με τα συνοδεύοντα τον ισολογισμό παραστατικά. Ο έλεγχος πρέπει να εξετάζει την ανδεκτικότητα της εγγραφείσης δαπάνης σε σχέση με τη δραστηριότητα, κυρίως διαφημιστικού περιεχομένου.
- γ. Κρίσιμος παράγοντας για την αποτελεσματικότητα του ελέγχου είναι το ελεγκτικό όργανο. Ορδότερη φαίνεται να είναι η λύση της σύστασης μιας καλά οργανωμένης Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής όπως στη Γαλλία, την Ιρλανδία, τη Δανία).
- δ. Η δημοσιότητα μπορεί να αναδειχτεί σε σημαντικό ελεγκτικό μέσο. Αρκεί να υποχρεωθούν τα κόμματα να δημοσιεύουν τους ισολογισμούς τους σε όλες τις εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας και όχι στις εφημερίδες της προτίμησής τους όπως γίνεται σήμερα.

Για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της ιδιωτικής χρηματοδότησης είναι απαραίτητη να υπάρξει ιδίως σε προεκλογικές περιόδους συμφωνία των κομμάτων σε σχέση με την έκταση της διαφήμισης, ώστε να ελεγχθεί το ύψος των δαπανών. Ενδεικτικά αναφέρονται ως δυνατές ρυθμίσεις:

- Απαγόρευση προσωπικής διαφήμισης των υποψηφίων με αφίσες, γιγαντοαφίσες, τηλεοπτικές διαφημίσεις
- Συμφωνία για τις συγκεντρώσεις σε ανοιχτούς χώρους που θα πραγματοποιηθούν κατά περιφέρεια
- Συμφωνία για τη δαπάνη των κομματικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών διαφημίσεων